

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

10. dubna 2014*

„Řízení o předběžné otázce — Duševní vlastnictví — Autorská práva a práva s nimi související — Harmonizace určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti — Směrnice 2001/29/ES — Článek 5 odst. 2 písm. b) a odst. 5 — Právo na rozmnožování — Výjimky a omezení — Rozmnožování pro soukromé užití — Oprávněnost původu rozmnoženiny — Směrnice 2004/48/ES — Oblast působnosti“

Ve věci C-435/12,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko) ze dne 21. září 2012, došlým Soudnímu dvoru dne 26. září 2012, v řízení

ACI Adam BV a další

proti

Stichting de ThuisKopie,

Stichting Onderhandeligen ThuisKopie vergoeding,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, K. Lenaerts, místopředseda Soudního dvora, vykonávající funkci soudce čtvrtého senátu, M. Safjan, J. Malenovský (zpravodaj) a A. Prechal, soudci,

generální advokát: P. Cruz Villalón,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 9. října 2013,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za ACI Adam BV a další D. Visserem, advocaat,
- za Stichting de ThuisKopie a Stichting Onderhandeligen ThuisKopie vergoeding T. Cohen Jehoramem a V. Rorschem, advocaten,
- za nizozemskou vládu C. Schillemans a M. Noort, jako zmocněnkyněmi,
- za španělskou vládu M. García-Valdecasas Dorrego, jako zmocněnkyní,

* Jednací jazyk: nizozemština.

- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s P. Gentilim, avvocato dello Stato,
- za litevskou vládu D. Kriauciūnasem a J. Nasutavičienė, jako zmocněnci,
- za rakouskou vládu A. Poschem, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi J. Samnadda a F. Wilmanem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 9. ledna 2014,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 5 odst. 2 písm. b) a odst. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230), jakož i směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. L 157, s. 45; Zvl. vyd. 17/02, s. 32, a opravy Úř. věst. 2004, L 195, s. 16, a Úř. věst. 2007, L 204, s. 27).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi ACI Adam BV, jakož i několika dalšími podniky (dále jen „ACI Adam a další“), a Stichting de Thuiskopie (dále jen „Thuiskopie“) a Stichting Onderhandeligen Thuiskopie vergoeding (dále jen „SONT“), dvěma nadacemi, z nichž první je pověřena výběrem a rozdělováním poplatků, které musí hradit výrobci nebo dovozci nosičů určených k rozmnožování literárních, vědeckých nebo uměleckých děl, jež je prováděné za účelem soukromého užití (dále jen „poplatek za soukromé rozmnožování“), a druhá je pověřena stanovením výše tohoto poplatku, ohledně toho, že SONT při stanovování výše uvedeného poplatku zohledňuje škodu vzniklou v důsledku rozmnožení porízených z neoprávněného zdroje.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2001/29

- 3 Body 22, 31, 32, 35, 38 a 44 odůvodnění směrnice 2001/29 uvádí:
  - „(22) Cíle náležité podpory šíření kultury nesmí být dosaženo za cenu obětování přísné [důsledné] ochrany práv nebo tolerování nedovolené distribuce padělků nebo nedovolených napodobenin.
  - [...]
  - (31) Mezi různými skupinami nositelů práv stejně jako mezi různými kategoriemi nositelů práv a uživatelů chráněných předmětů ochrany [uživatelů předmětů ochrany] musí být zajištěna přiměřená rovnováha práv a zájmů.[...]
  - (32) Tato směrnice stanoví vyčerpávající výčet výjimek a omezení práva na rozmnožování a práva na sdělování veřejnosti. Některé výjimky nebo omezení jsou použitelné popřípadě pouze u práva na rozmnožování. To [Tento výčet] patřičně zohledňuje rozdílné právní tradice v členských státech,

přičemž je zároveň zajištěno [a směřuje k zajištění řádného] fungování vnitřního trhu. Členské státy by měly dospět k jednotnému používání těchto výjimek a omezení, které bude v budoucnu při přezkoumávání prováděcích právních předpisů hodnoceno.

[...]

- (35) V určitých případech výjimek nebo omezení by nositelé práv měli získat spravedlivou odměnu jako přiměřenou náhradu za užití jejich chráněných děl nebo jiných předmětů ochrany. Při určování způsobu, podrobností a možné výše odměny je třeba vzít v úvahu konkrétní okolnosti každého případu. Při hodnocení těchto okolností by cenným kritériem byla možná újma nositelům práva vyplývající z dotyčného úkonu. V případech, kdy nositelé práv již získali platbu v jiné formě, například jako součást licenčního poplatku, nemusí přicházet žádná zvláštní nebo samostatná platba v úvahu. Výše spravedlivé odměny by měla brát ohled na míru využití prostředků technologické ochrany uvedených v této směrnici. V určitých situacích, kdy je újma způsobená nositeli práva minimální, nesmí vzniknout žádná povinnost platby.

[...]

- (38) Členským státům by mělo být povoleno stanovit výjimku nebo omezení týkající se práva na rozmnožování v případě určitých druhů rozmnožování zvukových, obrazových nebo audiovizuálních materiálů pro osobní užití, pokud jsou tato výjimka nebo omezení doprovázeny spravedlivou odměnou. Tato výjimka nebo omezení mohou zahrnovat zavedení nebo pokračování systémů odměn jako náhrady za újmu způsobenou nositelům práva. Ačkoliv rozdíly mezi těmito systémy odměn ovlivňují fungování vnitřního trhu, neměly by mít tyto rozdíly ve vztahu k analogovému soukromému rozmnožování výrazný dopad na rozvoj informační společnosti. Digitální soukromé rozmnožování má předpoklady k většímu rozšíření a má větší hospodářský dopad. Je proto potřeba brát patřičný ohled na rozdíly mezi digitálním a analogovým soukromým rozmnožováním a v určitých ohledech je třeba mezi nimi rozlišovat.

[...]

- (44) Uplatňování výjimek a omezení stanovených v této směrnici by mělo být činěno v souladu s mezinárodními závazky. Takové výjimky a omezení nesmí být uplatňovány způsobem, který se dotýká oprávněných zájmů nositele práv nebo který je v rozporu s běžným způsobem užití jeho díla nebo jiného předmětu ochrany. Stanovení takových výjimek nebo omezení členskými státy by mělo zejména patřičně odrážet zvýšený hospodářský dopad, který by takové výjimky a omezení mohly mít v souvislosti s novým elektronickým prostředím. Z tohoto důvodu je možné, že rozsah určitých výjimek nebo omezení bude muset být stále užší, dojde-li na určitá nová užití děl chráněných autorským právem nebo jiných předmětů ochrany.“

4 Článek 2 písm. a) směrnice 2001/29 stanoví:

„Členské státy stanoví výlučné právo udělit svolení nebo zakázat přímé nebo nepřímé, dočasné nebo trvalé rozmnožování jakýmikoliv prostředky a v jakékoliv formě, vcelku nebo po částech:

- a) pro autory v případě jejich děl.“

5 Článek 5 odst. 2 a 5 této směrnice stanoví:

„2. Členské státy mohou stanovit výjimky nebo omezení práva na rozmnožování podle článku 2 v těchto případech:

[...]

b) u jakýchkoliv rozmnoženin na jakémkoliv nosiči vytvořených fyzickou osobou pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční, a to za podmínky, že nositelé práv získají spravedlivou odměnu, která, pokud jde o dotyčné dílo nebo předmět ochrany, bere ohled na použití nebo nepoužití technologických prostředků uvedených v článku 6;

[...]

5. Výjimky a omezení stanovené v odstavcích 1, 2, 3 a 4 mohou být použity pouze ve zvláštních případech, které nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla nebo jiného předmětu ochrany a nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositele práv.“

6 Článek 6 uvedené směrnice zní:

„1. Členské státy stanoví odpovídající právní ochranu před obcházením jakýchkoliv účinných technologických prostředků, které dotyčná osoba provádí s vědomím, že takový cíl sleduje, nebo existují-li o této skutečnosti opodstatněné důkazy.

[...]

3. Pro účely této směrnice se ‚technologickými prostředky‘ rozumí jakákoliv technologie, zařízení nebo součástka, které jsou při své obvyklé funkci určeny k tomu, aby zabraňovaly úkolům [úkonům] nebo omezovaly úkony ve vztahu k dílům nebo jiným předmětům ochrany, ke kterým nebylo uděleno svolení nositele jakýchkoliv autorských práv nebo práv s ním souvisejících stanovených právními předpisy, nebo právem *sui generis* stanoveným [práva *sui generis* stanoveného] v kapitole III [směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází (Úř. věst. L 77, s. 20; Zvl. vyd. 14/15, s. 459)]. Technologické prostředky se považují za ‚účinné‘, pokud je použití chráněného díla nebo jiného předmětu ochrany kontrolováno nositeli práv uplatněním kontroly přístupu nebo ochranného procesu jako je šifrování, kódování nebo jiná úprava díla nebo jiného předmětu ochrany nebo mechanismu kontroly rozmnožování, který dosahuje cíle ochrany.

4. Bez ohledu na právní ochranu stanovenou v odstavci 1 učiní členské státy v případě neexistence dobrovolných prostředků použitých nositeli práv, včetně dohod mezi nositeli práv a jinými dotčenými stranami, vhodná opatření, aby nositelé práv zpřístupnili uživateli výjimky nebo omezení stanovené [stanovených] vnitrostátními právními předpisy v souladu s čl. 5 odst. 2 písm. a), c), d) nebo e), odst. 3 písm. a), b) nebo e) prostředky k využívání takové výjimky nebo omezení, a to v rozsahu nezbytném pro využití této výjimky nebo omezení, pokud má takový uživatel k dotyčnému chráněnému dílu nebo předmětu ochrany [oprávněný] přístup.

[...]“

Směrnice 2004/48

7 Článek 1 směrnice 2004/48 definuje předmět této směrnice takto:

„Tato směrnice se týká opatření, řízení a nápravných opatření nezbytných k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví. Pro účely této směrnice zahrnuje pojem ‚práva duševního vlastnictví‘ práva průmyslového vlastnictví.“

- 8 Článek 2 této směrnice, týkající se oblasti její působnosti, v odstavci 1 stanoví:

„Aniž jsou dotčeny prostředky stanovené právními předpisy Společenství nebo vnitrostátními právními předpisy, které jsou nebo mohou být pro nositele práv výhodnější, použijí se opatření, řízení a nápravná opatření stanovená touto směrnicí v souladu s článkem 3 na jakékoli porušení práv duševního vlastnictví stanovené právem Společenství nebo vnitrostátním právem dotyčného členského státu.“

Nizozemské právo

- 9 Článek 1 zákona o právu autorském (Auteurswet, Stb. 2008, č. 538, dále jen „AW“) přiznává autoru literárního, vědeckého nebo uměleckého díla nebo jeho právním nástupcům výlučné právo zejména na rozmnožování tohoto díla, s výhradou omezení stanovených zákonem.

- 10 Článek 16c odst. 1 a 2 AW zakotvuje zásadu poplatku za soukromé rozmnožování. Toto ustanovení zní takto:

„1. Za porušení autorského práva k literárnímu, vědeckému či uměleckému dílu se nepovažuje rozmnožení celého díla nebo jeho části na nosiči určeném k reprodukci díla, pokud k rozmnožení dojde za účelem, který není přímo ani nepřímo komerční, a pokud slouží výlučně k vlastní praktické přípravě nebo k vlastnímu studiu či využití fyzickou osobou, která tuto rozmnoženinu pořídí.

2. Za rozmnožení ve smyslu prvního odstavce náleží autorovi nebo jeho právním nástupcům spravedlivá odměna. Tuto odměnu je povinen uhradit výrobce nebo dovozce nosičů ve smyslu odstavce 1.“

- 11 Článek 1019h občanského soudního řádu (Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering), který provádí článek 14 směrnice 2004/48, zní takto:

„Odchylně od první knihy, druhé hlavy, dvanáctého oddílu, druhého odstavce a čl. 843a odst. 1, nahradí strana, která neměla ve sporu úspěch, rozumné a přiměřené náklady řízení a další náklady strany, která měla ve sporu úspěch, jestliže tomu nebrání spravedlnost.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 12 ACI Adam a další jsou dovozci nebo výrobci nenahraných nosičů dat, jako jsou CD a CD-R.
- 13 Podle článku 16c AW jsou ACI Adam a další povinny hradit nadaci Thuiskopie poplatek za soukromé rozmnožování, jehož výši stanoví SONT.
- 14 ACI Adam a další mají za to, že tato částka neprávem zohledňuje újmu případně vzniklou majitelům autorských práv v důsledku rozmnoženin pořízených z neoprávněného zdroje.
- 15 ACI Adam a další tudíž podaly proti nadacím Thuiskopie a SONT žalobu k Rechtbank te 's-Gravenhage (soud v Haagu), v níž v podstatě tvrdily, že poplatek za soukromé rozmnožování podle čl. 16c odst. 2 AW je určen výlučně k odměně majitelům autorských práv za rozmnožování ve smyslu odstavce 1 tohoto článku, takže výše tohoto poplatku nesmí zohledňovat náhradu újmy vzniklé v důsledku rozmnoženin děl pořízených z neoprávněných zdrojů.
- 16 Rechtbank te 's-Gravenhage žalobu společnosti ACI Adam a dalších podniků rozsudkem ze dne 25. června 2008 zamítl.

- 17 ACI Adam a další podaly proti tomuto rozsudku odvolání k Gerechthof te 's-Gravenhage (odvolací soud v Haagu). Tento soud rozsudkem ze dne 15. listopadu 2010 potvrdil rozsudek vydaný Rechtbank te 's-Gravenhage.
- 18 Předkládající soud, k němuž ACI Adam a další podaly kasační opravný prostředek proti výše zmíněnému rozsudku, má za to, že směrnice 2001/29 neuvádí, zda musí být při stanovování výše spravedlivé odměny podle čl. 5 odst. 2 písm. b) této směrnice brány v úvahu rozmnoženiny pořízené z neoprávněného zdroje.
- 19 Za těchto okolností se Hoge Raad der Nederlanden rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 5 odst. 2 písm. b) [směrnice 2001/29], případně ve spojení s čl. 5 odst. 5 této směrnice, vykládán v tom smyslu, že v něm uvedené omezení autorského práva pro rozmnoženiny, které splňují požadavky uvedené v tomto článku, platí nezávisle na tom, zda se exempláře díla, ze kterého rozmnoženiny pocházejí, dostaly do dispozice příslušné fyzické osoby zákonným způsobem, to znamená bez porušení autorských práv nositele práv, nebo toto omezení platí jen pro rozmnoženiny, které pocházejí z exemplářů, které se do dispozice příslušné fyzické osoby dostaly bez porušení autorského práva?

2) a) Může – v případě, že na první otázku bude odpovězeno ve smyslu její druhé alternativy – použití ‚třístupňového testu‘ podle čl. 5 odst. 5 směrnice [2001/29] vést k tomu, že se oblast působnosti omezení podle čl. 5 odst. 2 této směrnice rozšíří, nebo může být důsledkem použití uvedeného testu pouze to, že se oblast působnosti omezení zúží?

b) Je – v případě, že na první otázku bude odpovězeno ve smyslu její druhé alternativy – ustanovení vnitrostátního práva, které vede k tomu, že za rozmnoženiny, jež byly pořízeny fyzickou osobou pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční, je dlužna spravedlivá odměna nezávisle na tom, zda je pořízení příslušné rozmnoženiny podle čl. 5 odst. 2 směrnice [2001/29] dovoleno, a které přitom neomezuje právo nositele práv zakázat rozmnožování ani jeho nárok na náhradu škody, v rozporu s článkem 5 uvedené směrnice nebo s jakýmkoli jiným ustanovením unijního práva?

Je pro zodpovězení této otázky s ohledem na ‚třístupňový test‘ podle čl. 5 odst. 5 směrnice [2001/29] relevantní, že (ještě) nejsou k dispozici technologické prostředky, které by umožňovaly zakročit proti pořízování neoprávněných soukromých rozmnoženin?

3) Je směrnice 2004/48 použitelná na takové řízení, jako je původní řízení, ve kterém – poté, co členský stát na základě čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice [2001/29] uložil výrobcům a dovozcům nosičů, které jsou způsobilé a určené k rozmnožování děl, povinnost promítnout spravedlivou odměnu stanovenou v tomto článku do jejich ceny a stanovil, že tato spravedlivá odměna musí být odváděna instituci určené tímto státem, která byla pověřena výběrem a rozdělováním spravedlivé odměny – osoby povinné uhradit poplatek navrhuje, aby soud vzhledem ke zvláštním okolnostem daného sporu, které jsou relevantní pro stanovení spravedlivé odměny, rozhodl v neprospěch uvedené instituce, která se proti tomuto návrhu brání?“

K předběžným otázkám

K první a druhé otázce

- 20 Podstata první a druhé otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, tkví v tom, zda unijní právo, konkrétně čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29, ve spojení s odstavcem 5 tohoto článku, musí být vykládáno v tom smyslu, že brání takovým vnitrostátním právním předpisům, jaké jsou dotčeny v původním řízení, které situaci, kdy zdroj, z něhož je rozmnoženina pro soukromé užití pořízena, je oprávněný, neodlišují od situace, kdy je tento zdroj neoprávněný.
- 21 Na úvod je třeba připomenout, že podle článku 2 směrnice 2001/29 přiznávají členské státy autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat přímé nebo nepřímé, dočasné nebo trvalé rozmnožování jejich děl jakýmkoliv prostředky a v jakékoliv formě, vcelku nebo po částech, přičemž čl. 5 odst. 2 též směrnice zároveň vyhrazuje členským státům možnost stanovit výjimky a omezení uvedeného práva na rozmnožování.
- 22 Pokud jde o rozsah těchto výjimek a omezení, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora musejí ustanovení směrnice odchylovající se od obecné zásady zavedené toutéž směrnicí podléhat striktnímu výkladu (rozsudek Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, bod 56 a citovaná judikatura).
- 23 Z toho vyplývá, že jednotlivé výjimky a omezení podle čl. 5 odst. 2 směrnice 2001/29 musí být vykládány restriktivně.
- 24 Kromě toho je třeba podotknout, že čl. 5 odst. 5 této směrnice ukládá, že výjimky a omezení práva na rozmnožování mohou být použity pouze ve zvláštních případech, které nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla nebo jiného předmětu ochrany a nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositele tohoto práva.
- 25 Jak však vyplývá z jeho znění, toto ustanovení směrnice 2001/29 pouze upřesňuje podmínky pro použití výjimek a omezení práva na rozmnožování, jež jsou dovoleny v čl. 5 odst. 2 této směrnice, a sice že uvedené výjimky a omezení mohou být použity pouze ve zvláštních případech, které nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla nebo jiného předmětu ochrany a nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositele práv. Článek 5 odst. 5 této směrnice tudíž nedefinuje věcný obsah jednotlivých výjimek a omezení stanovených v odstavci 2 tohoto článku, ale použije se až v okamžiku uplatnění těchto výjimek a omezení členskými státy.
- 26 Článek 5 odst. 5 směrnice 2001/29 nemá tedy za cíl ovlivnit věcný obsah ustanovení spadajících do působnosti čl. 5 odst. 2 této směrnice ani zejména rozšířit rozsah jednotlivých výjimek a omezení v tomto článku upravených.
- 27 Kromě toho z bodu 44 odůvodnění směrnice 2001/29 vyplývá, že záměrem unijního zákonodárce bylo předvídat pro případ, že členské státy stanoví výjimky nebo omezení uvedené v této směrnici, že rozsah těchto výjimek a omezení bude moci být ještě více zúžen, dojde-li na určitá nová užití děl chráněných autorským právem nebo jiných předmětů ochrany. Naproti tomu tento bod odůvodnění ani žádné jiné ustanovení uvedené směrnice nepředvídají, že členské státy budou moci rozsah takových výjimek nebo omezení rozšířit.
- 28 Konkrétně podle čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 mohou členské státy stanovit výjimku z výlučného práva autora na rozmnožování jeho díla u jakýchkoliv rozmnoženin na jakémkoliv nosiči vytvořených fyzickou osobou pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční (dále jen „výjimka pro soukromé rozmnožování“).

- 29 Toto ustanovení se však výslovně nezmiňuje o oprávněnosti či neoprávněnosti zdroje, z něhož může být rozmnoženina díla pořízena.
- 30 Výše uvedené ustanovení je tudíž třeba vykládat uplatněním zásady striktního výkladu, jak byla připomenuta v bodě 23 tohoto rozsudku.
- 31 Takovýto výklad vyžaduje, aby čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 byl chápán v tom smyslu, že výjimka pro soukromé rozmnožování sice nositelům autorských práv zakazuje dovolávat se svého výlučného práva dovolit nebo zakázat rozmnožování vůči osobám, které pořizují soukromé rozmnoženiny jejich děl, avšak brání tomu, aby toto ustanovení bylo chápáno v tom smyslu, že nad toto výslovně stanovené omezení ukládá majitelům autorských práv povinnost strpět porušování svých práv, které může být spojeno s pořizováním soukromých rozmnoženin.
- 32 Tento závěr je ostatně podepřen kontextem, do něhož zapadá čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29, jakož i cíli, na kterých se toto ustanovení zakládá.
- 33 V tomto ohledu je třeba uvést, že z bodu 32 odůvodnění směrnice 2001/29 vyplývá, že výčet výjimek uvedený v článku 5 této směrnice musí zajistit rovnováhu mezi právními tradicemi v členských státech a řádným fungováním vnitřního trhu.
- 34 Z toho plyne, že členské státy mají možnost volby, zda stanoví různé výjimky uvedené v článku 5 této směrnice, či nikoli, a to v souladu se svými právními tradicemi, ale jakmile se rozhodly stanovit určitou výjimku, musí být tato výjimka uplatňována jednotně, aby tak nemohla ohrozit cíle zajištění řádného fungování vnitřního trhu sledované směrnicí 2001/29.
- 35 Pokud by však členské státy měly možnost volby, zda přijmou či nepřijmou právní předpisy, které dovolují, že rozmnoženiny pro soukromé užití mohou být pořízeny též z neoprávněného zdroje, následkem toho by zcela zjevně byl zásah do řádného fungování vnitřního trhu.
- 36 Dále z bodu 22 odůvodnění této směrnice vyplývá, že cíle náležité podpory šíření kultury nesmí být dosaženo za cenu obětování důsledné ochrany práv nebo tolerování nedovolené distribuce padělků či nedovolených napodobenin kulturních děl.
- 37 Nelze tak tolerovat vnitrostátní právní předpisy, které nečiní žádný rozdíl mezi soukromými rozmnoženinami pořízenými z oprávněných zdrojů a rozmnoženinami pořízenými z padělaných či nedovolených zdrojů.
- 38 Kromě toho uplatnění takových vnitrostátních právních předpisů, jaké jsou dotčeny v původním řízení, které nerozlišují podle toho, zda zdroj, z něhož je rozmnoženina pro soukromé užití pořízena, je oprávněný či neoprávněný, je s to porušit některé podmínky stanovené v čl. 5 odst. 5 směrnice 2001/29.
- 39 Kdyby se totiž připustilo, že takové rozmnoženiny mohou být pořízeny z neoprávněného zdroje, podporovalo by to oběh padělaných děl nebo nedovolených napodobenin, čímž by se zákonitě snížil objem prodeje nebo jiných zákonných obchodů souvisejících s chráněnými díly, což by bylo v rozporu s běžným způsobem užití uvedených děl.
- 40 Kromě toho by uplatnění takových vnitrostátních právních předpisů mohlo s ohledem na zjištění učiněné v bodě 31 tohoto rozsudku způsobit nepřiměřenou újmu majitelům autorských práv.
- 41 Z výše uvedených úvah vyplývá, že čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že se nevztahuje na případ, kdy jsou soukromé rozmnoženiny pořízeny z neoprávněného zdroje.

- 42 V témže kontextu čl. 5 odst. 5 směrnice 2001/29 se předkládající soud zamýšlí též nad otázkou, zda je třeba při posuzování souladu takových vnitrostátních právních předpisů, jaké jsou dotčeny v původním řízení, s unijním právem brát v úvahu, že technologické prostředky ve smyslu článku 6 této směrnice, na které odkazuje čl. 5 odst. 2 písm. b) uvedené směrnice, neexistují či ještě neexistují v době, kdy jsou tyto právní předpisy uplatňovány.
- 43 Soudní dvůr v tomto ohledu již rozhodl, že účelem technologických prostředků, na které odkazuje čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29, je omezit úkony, ke kterým nebylo uděleno svolení nositelů práv, tzn. zajistit řádné uplatňování tohoto ustanovení, a zabránit tak úkonům, které by nebyly v souladu se striktními podmínkami upravenými v uvedeném ustanovení (v tomto smyslu viz rozsudek VG Wort a další, C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, bod 51).
- 44 Kromě toho je třeba uvést, že jelikož těmi, kdo zavádí výjimku pro soukromé rozmnožování a kdo pro účely takového rozmnožování dávají svolení k tomuto užití děl nebo jiných předmětů ochrany, jsou členské státy, přísluší proto členskému státu, který dal zavedením této výjimky svolení k soukromému rozmnožování, aby zajistil řádné uplatňování uvedené výjimky, a omezil tak úkony, ke kterým nebylo uděleno svolení nositelů práv (v tomto smyslu viz rozsudek VG Wort a další, EU:C:2013:426, body 52 a 53).
- 45 Z bodů 39 a 40 tohoto rozsudku přitom vyplývá, že takové vnitrostátní právní předpisy, jaké jsou dotčeny v původním řízení, které situaci, kdy zdroj, z něhož byla rozmnoženina pro soukromé užití pořízena, je oprávněný, neodlišují od situace, kdy tento zdroj je neoprávněný, nejsou s to zajistit řádné uplatňování výjimky pro soukromé rozmnožování. Skutečnost, že neexistuje žádný použitelný technologický prostředek k boji proti pořízování neoprávněných soukromých rozmnoženin, nemůže tento závěr zpochybnit.
- 46 Z toho plyne, že při posuzování souladu takových vnitrostátních právních předpisů, jaké jsou dotčeny v původním řízení, s unijním právem není namístě brát v úvahu skutečnost, že technologické prostředky ve smyslu článku 6 směrnice 2001/29, na které odkazuje čl. 5 odst. 2 písm. b) uvedené směrnice, neexistují nebo ještě neexistují.
- 47 Konečně závěr, k němuž Soudní dvůr dospěl v bodě 41 tohoto rozsudku, není zpochybněn z hlediska podmínky „spravedlivé odměny“ uvedené v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29.
- 48 V tomto ohledu je třeba zaprvé podotknout, že podle zmíněného ustanovení jsou členské státy, které se rozhodnou zavést ve svém vnitrostátním právu výjimku pro soukromé rozmnožování, povinny stanovit nositelům práv úhradu „spravedlivé odměny“.
- 49 Je rovněž třeba připomenout, že by výklad tohoto ustanovení, podle kterého by členské státy, které zavedly výjimku pro soukromé rozmnožování zakotvenou unijním právem, jež podle bodů 35 a 38 odůvodnění této směrnice zahrnuje jakožto základní prvek pojem „spravedlivá odměna“, mohly libovolně upřesňovat její parametry nejednotným a neharmonizovaným způsobem, jenž by se mohl v jednotlivých členských státech lišit, byl v rozporu s cílem uvedené směrnice harmonizovat určité aspekty autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti a zabránit narušování hospodářské soutěže na vnitřním trhu vyplývajícímu z různorodosti právních předpisů členských států (v tomto smyslu viz rozsudek Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, body 35 a 36).
- 50 Účelem této spravedlivé odměny je podle judikatury Soudního dvora poskytnout náhradu autorům za soukromou rozmnoženinu jejich chráněných děl pořízenou bez jejich svolení, takže je na ni třeba nahlížet jako na protiplnění za újmu způsobenou autorům, která vznikla v důsledku takové rozmnoženiny bez jejich svolení (v tomto smyslu viz rozsudek Padawan, EU:C:2010:620, body 30, 39 a 40).

- 51 Osoba, která takovou újmu způsobila, tj. osoba, která pořídila rozmnoženinu chráněného díla, aniž nositele práv předem požádala o svolení, je tedy v zásadě povinna nahradit vzniklou újmu tím, že bude financovat náklady na odměnu, která bude tomuto nositeli práv zaplacená (v tomto smyslu viz rozsudky Padawan, EU:C:2010:620, bod 45, a Stichting de Thuiskopie, C-462/09, EU:C:2011:397, bod 26).
- 52 Soudní dvůr však připustil, že vzhledem k praktickým obtížím souvisejícím s takovým systémem spravedlivé odměny jsou členské státy pro účely financování spravedlivé odměny oprávněny zavést poplatky nikoli přímo k tíži dotyčných soukromých osob, nýbrž k tíži osob, jež mohou výši tohoto poplatku promítnout do ceny za poskytnutí vybavení, přístrojů a nosičů pro rozmnožování nebo do ceny za poskytnutí rozmnožovací služby, přičemž zátěž spojenou s poplatkem tak v konečném důsledku ponese soukromý uživatel, který tuto cenu platí (v tomto smyslu viz rozsudky Padawan, EU:C:2010:620, body 46 a 48, a Stichting de Thuiskopie, EU:C:2011:397, body 27 a 28).
- 53 Zadruhé, z bodu 31 odůvodnění směrnice 2001/29 vyplývá, že systém poplatku zavedený dotyčným členským státem musí zajišťovat přiměřenou rovnováhu mezi právy a zájmy autorů, kteří mají nárok na spravedlivou odměnu, a právy a zájmy uživatelů předmětů ochrany.
- 54 Takový systém poplatku za soukromé rozmnožování, jaký je dotčen v původním řízení, který při výpočtu spravedlivé odměny náležející oprávněným osobám neodlišuje situaci, kdy zdroj, z něhož byla rozmnoženina pro soukromé užití pořízena, je oprávněný, od situace, kdy tento zdroj je neoprávněný, přitom přiměřenou rovnováhu zmíněnou v předchozím bodě nerespektuje.
- 55 V takovémto systému se totiž vzniklá újma, a tudíž výše spravedlivé odměny náležející oprávněným osobám, vypočítává na základě kritéria újmy vzniklé autorům jak v důsledku rozmnoženin pro soukromé užití pořízených z oprávněného zdroje, tak v důsledku rozmnoženin pořízených z neoprávněného zdroje. Takto vypočtená částka se následně v konečném důsledku promítne do ceny, kterou uživatelé předmětů ochrany zaplatí v okamžiku, kdy jsou jim vybavení, přístroje a nosiče umožňující pořizování soukromých rozmnoženin dány k dispozici.
- 56 Všichni uživatelé, kteří si pořídí takové vybavení, přístroje nebo nosiče, jsou tak nepřímou penalizováni, neboť tím, že nesou zátěž spojenou s poplatkem stanoveným bez ohledu na to, zda zdroj, z něhož jsou takové rozmnoženiny pořízeny, je oprávněný či neoprávněný, nutně přispívají na náhradu újmy vzniklé v důsledku rozmnoženin pro soukromé užití pořízených z neoprávněného zdroje, které směrnice 2001/29 nedovoluje, a jsou tak nuceni nést nezanedbatelnou dodatečnou zátěž, aby mohli pořizovat soukromé rozmnoženiny, na které se vztahuje výjimka podle čl. 5 odst. 2 písm. b) uvedené směrnice.
- 57 Takovouto situaci nelze považovat za splňující podmínku přiměřené rovnováhy, jež má být nalezena mezi právy a zájmy osob, kterým náleží spravedlivá odměna, a právy a zájmy zmíněných uživatelů.
- 58 Vzhledem ke všem výše uvedeným úvahám je na první a druhou otázku třeba odpovědět tak, že unijní právo, konkrétně čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29, ve spojení s odstavcem 5 tohoto článku, musí být vykládáno v tom smyslu, že brání takovým vnitrostátním právním předpisům, jaké jsou dotčeny v původním řízení, které situaci, kdy zdroj, z něhož je rozmnoženina pro soukromé užití pořízena, je oprávněný, neodlišují od situace, kdy je tento zdroj neoprávněný.

Ke třetí otázce

- 59 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda musí být směrnice 2004/48 vykládána v tom smyslu, že se může uplatnit na takové řízení, jako je původní řízení, v němž osoby povinné k úhradě spravedlivé odměny navrhují, aby uvedený soud rozhodl v neprospěch instituce pověřené výběrem této odměny a jejím rozdělováním nositelům autorských práv, která se proti tomuto návrhu brání.

- 60 Je třeba připomenout, že cílem směrnice 2004/48 je podle jejího článku 1 zajistit dodržování práv duševního vlastnictví zavedením různých opatření, řízení a nápravných opatření v rámci členských států.
- 61 Soudní dvůr rozhodl, že účelem ustanovení směrnice 2004/48 není upravit všechny aspekty práv duševního vlastnictví, nýbrž pouze ty, které se týkají dodržování těchto práv a jejich porušování, a to tím způsobem, že stanoví povinnost zavést účinné právní prostředky k předcházení, ukončení nebo nápravě jakéhokoli porušení existujícího práva duševního vlastnictví (viz rozsudek Bericap Záródástechnikai, C-180/11, EU:C:2012:717, bod 75).
- 62 Z článku 2 odst. 1 směrnice 2004/48 mimoto vyplývá, že ustanovení této směrnice pouze zajišťují dodržování jednotlivých práv, jichž požívají osoby, jež nabyly práva duševního vlastnictví, a sice nositelé takovýchto práv, a nelze je vykládat jako ustanovení, jejichž cílem je upravit různá opatření a řízení, jichž mohou využít osoby, jež samy nejsou nositeli takovýchto práv, a která se netýkají výlučně porušování těchto práv (v tomto smyslu viz rozsudek Bericap Záródástechnikai, EU:C:2012:717, bod 77).
- 63 Takové řízení, jako je původní řízení, které se týká působnosti režimu výjimky pro soukromé rozmnožování a jeho dopadů na výběr a rozdělování spravedlivé odměny, kterou musí v souladu s čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 hradit dovozci nebo výrobci nenahraných nosičů, přitom není zahájeno na základě žaloby podané nositeli práv, kterou by se tito domáhali předcházení, ukončení nebo nápravy jakéhokoli porušení existujícího práva duševního vlastnictví, nýbrž na základě žaloby podané hospodářskými subjekty ohledně spravedlivé odměny, již jsou povinny hradit.
- 64 Za těchto podmínek se směrnice 2004/48 uplatnit nemůže.
- 65 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je na třetí otázku třeba odpovědět tak, že směrnice 2004/48 musí být vykládána v tom smyslu, že se neuplatní na takové řízení, jako je původní řízení, v němž osoby povinné hradit spravedlivou odměnu navrhují, aby předkládající soud rozhodl v neprospěch instituce pověřené výběrem této odměny a jejím rozdělováním nositelům autorských práv, která se proti tomuto návrhu brání.

K nákladům řízení

- 66 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

- 1) **Unijní právo, konkrétně čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, ve spojení s odstavcem 5 tohoto článku, musí být vykládáno v tom smyslu, že brání takovým vnitrostátním právním předpisům, jaké jsou dotčeny v původním řízení, které situaci, kdy zdroj, z něhož je rozmnoženina pro soukromé užití pořízena, je oprávněný, neodlišují od situace, kdy je tento zdroj neoprávněný.**
- 2) **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví musí být vykládána v tom smyslu, že se neuplatní na takové řízení, jako je původní řízení, v němž osoby povinné hradit spravedlivou odměnu navrhují, aby předkládající soud rozhodl v neprospěch instituce pověřené výběrem této odměny a jejím rozdělováním nositelům autorských práv, která se proti tomuto návrhu brání.**

Podpisy.